

Vlaams
Parlement

stuk **2456** (2013-2014) – Nr. 3
ingediend op 11 maart 2014 (2013-2014)

Voorstel van resolutie

van de heer Bart Van Malderen,
de dames Vera Jans en Helga Stevens, de heer Jan Roegiers
en de dames Karin Brouwers, Lies Jans en Katrien Schryvers

betreffende een toegankelijke mobiliteit
voor blinden en slechtzienden

Verslag

namens de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken
uitgebracht door mevrouw Caroline Bastiaens

*Samenstelling van de commissie:**Voorzitter:* de heer Jan Peumans.*Vaste leden:*

mevrouw Karin Brouwers, de heer Dirk de Kort, de dames Els Kindt, Griet Smaers;
de heren Pieter Huybrechts, Jan Penris, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heren Marino Keulen, Egbert Lachaert;
de heren Steve D'Hulster, Jan Roegiers;
mevrouw Lies Jans, de heer Jan Peumans;
de heer Peter Reekmans;
de heer Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

mevrouw Caroline Bastiaens, de heren Ward Kennes, Johan Sauwens, Marc Van de Vijver;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Johan Deckmyn, mevrouw Katleen Martens;
mevrouw Lydia Peeters, de heer Sas van Rouveroi;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
de dames Annick De Ridder, Tine Eerlingen;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Dirk Peeters.

Stukken in het dossier:

2456 (2013-2014) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendement

INHOUD

1. Toelichting door de indieners	4
2. Bespreking	5
3. Stemming.....	6
Tekst aangenomen door de commissie	7

De Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken behandelde op 27 februari 2014 het voorstel van resolutie van de heer Bart Van Malderen, de dames Vera Jans en Helga Stevens, de heer Jan Roegiers en de dames Karin Brouwers, Lies Jans en Katrien Schryvers betreffende een toegankelijke mobiliteit voor blinden en slechtzienden (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2456/1).

1. Toelichting door de indieners

De heer *Bart Van Malderen* wijst erop dat mobiliteit ook voor mensen met een handicap een essentieel deel uitmaakt van de levenskwaliteit. De indieners vinden dat het faciliteren van die mobiliteit derhalve een doel op zichzelf moet zijn. Ook mensen met een visuele beperking begeven zich volgens een enquête van de Brailleliga minstens verscheidene keren per week buitenshuis en blijven dat doen op latere leeftijd. Een degelijk aangepast openbaar domein is dan ook noodzakelijk.

Er dienen zich volgens de indieners zeker bijzondere opportuniteiten aan om iets te doen. Mobiliteit en leefkwaliteit zijn meer dan ooit actueel in de steden en leiden tot grote projecten. Dit vormt een uitgelezen moment om aan te grijpen en erop toe te zien dat die projecten ook handicapneutraal zijn.

België heeft op 2 juli 2009 een VN-verdrag geratificeerd dat ertoe strekt mensen met een handicap ten volle te laten participeren in de samenleving en dit in al zijn aspecten, dus ook in mobiliteit. Het doel moet dan ook zijn om iedereen en dus ook wie een visuele handicap heeft, het plezier van een volwaardige deelname aan het sociale, economische en culturele leven te garanderen.

De indieners hebben lijsten gemaakt van de opportuniteiten die zich aanbieden en hebben de knelpunten daarbij opgesomd. Zo lopen in vele steden verfraaiingsprojecten voor de centra en vinden er aanpassingen voor diverse gebruikerscategorieën plaats, en dat is prima, stelt de heer Van Malderen. Aandacht voor fietsers en voetgangers moet, en verhoogt verkeersveiligheid en levenskwaliteit. Dat dient evenwel net zo goed te gebeuren voor mensen met een visuele handicap. Specifieke aanpassingen in die zin hangen momenteel nog te veel af van de planning van wegherstellingswerken of rioleringswerken en passen niet in een integraal toegankelijkheidsbeleid. Dat levert een hoop afzonderlijke, versnipperde kleine ingrepen op die zorgen voor toegankelijke zones onderbroken door niet-toegankelijke zones.

De staatshervorming biedt nieuwe mogelijkheden om regelgevend op te treden. Het voorstel van resolutie wil daartoe aanzetten geven.

Als voornaamste knelpunten ervaart men in slechte staat verkerende of onaangepaste voetpaden, verkeerd geparkeerde auto's, plaatsing van vuilniszakken en reclamepanelen en ten slotte niet of slecht gesignaleerde werken. De indieners erkennen dat er door de Vlaamse overheid zeker inspanningen worden geleverd, maar die vorderen traag. Illustratief vindt men in die zin het feit dat van de 1525 kruispunten die onder gewestbevoegdheid vallen, er amper 116 uitgerust zijn met rateltickers en blindendrukknoppen. Dat is 7,6 percent met voor blinden en slechtzienden nuttige infrastructuur.

Iedereen spreekt zich uit voor zachtere mobiliteitsvormen, maar ook fietsers zijn een onhoorbaar en onmerkbaar obstakel voor mensen met een visuele handicap op gemengde stroken die zowel voor voetgangers als fietsers toegankelijk zijn. De ruimte die voor elk is afgebakend wordt gemarkeerd met witte lijnen die niet voelbaar zijn in reliëf. Dat versterkt de beperking van mensen met een visuele handicap.

Ook het gebruik van elektrische wagens wordt gestimuleerd maar deze zijn uitzonderlijk stil en dus gevaarlijk voor mensen met een visuele beperking.

De gesproken aankondigingen van haltes in de voertuigen maakt het openbaar vervoer veel toegankelijker voor mensen met een visuele beperking. De maatregel is bovendien ook praktisch voor andere gebruikers. Het systeem is evenwel nog niet op alle lijnen beschikbaar. Ook daarvoor vragen de indieners aandacht.

Ook blijvende sensibilisering is nodig. Het voorstel van resolutie stipt een aantal problemen aan zoals die door mensen met een visuele beperking ervaren worden. Het betreft onder meer het rijgedrag bij chauffeurs, de weigering door taxichauffeurs om blindengeleidehonden mee te nemen enzovoort. Verder staan extra parkeerplaatsen voor personen met een handicap – die ook gerespecteerd worden –, sensibilisering voor het gebruik van de witte stok en een leeftijdsonafhankelijk hulpmiddelenbeleid eveneens op het programma. Die bekommernis keert overigens terug in de beleidsbrieven van minister Vandeuren.

De heer Van Malderen besluit dat het voorstel van resolutie een kapstok kan worden om in de volgende legislatuur het beleid aan op te hangen en in strak tempo de mobiliteit voor personen met een visuele handicap te optimaliseren.

2. Bespreking

Mevrouw *Helga Stevens* verklaart dat N-VA zonder meer achter het voorstel staat. Problemen van blinden en slechtzienden moeten door de Vlaamse Regering meegenomen worden, wat betreft toegankelijke mobiliteit. Tegelijk dient de focus ook op personen met een andere beperking en hun toegankelijkheidsproblemen te liggen, zoals doven en slechthorenden. Een globale aanpak van mobiliteit en toegankelijkheid acht het lid noodzakelijk. Het lijkt haar zinvol er in het voorstel van resolutie ook van uit te gaan dat bij het nemen van maatregelen ten behoeve van een betere toegankelijkheid en mobiliteit voor blinden en slechtzienden, die niet ten koste mogen gaan van maatregelen voor andere personen met een beperking. Alle doelgroepen moeten dus worden ingecalculeerd bij het nemen van maatregelen rond toegankelijkheid en mobiliteit, besluit ze.

De heer *Björn Rzoska* stelt dat zijn fractie het voorstel zal steunen. Hij heeft er wel enkele vragen bij. Zo leest hij dat België een VN-verdrag voor personen met een handicap geratificeerd heeft op 2 juli 2009. De staatshervorming zou Vlaanderen extra mogelijkheden bieden om regelgevend op te treden. Hij vraagt zich af wat men nu nog niet kan doen van datgene wat in het voorstel van resolutie staat en waarom men datgene wat men reeds kon doen nog niet veel eerder heeft gedaan. Het lid denkt bijvoorbeeld aan de oversteekplaatsen met geluidsbakens.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* vraagt zich vooral af waarom het voorstel van resolutie pas vier weken voor het einde van de legislatuur wordt aangekaart. Is het de bedoeling nog een bepaalde doelgroep te bereiken? Ze ziet het veeleer als een verkiezingsstunt. Is er tijdens de legislatuur dan te weinig gebeurd voor de doelgroep van blinden en slechtzienden? Ligt het aan een tekort van feedback vanwege de Vlaamse Regering dat men zich ertoe genoopt ziet nog een dergelijk voorstel van resolutie in te dienen?

Het lid stelt uitdrukkelijk niet tegen het voorstel van resolutie te zijn, maar ziet nog een noodzakelijke wijziging. Naast heel vrijblijvende punten met als kerngedachten proactief beleid, informeren en sensibiliseren en zaken binnen de mogelijkheden realiseren, gaat punt 3° plots verplicht en specifiek in op het aanbrengen van blindendrukknoppen en geluidsbakens aan alle oversteekplaatsen. Dat ziet mevrouw Van den Eynde liever iets minder bepalend.

oversteekplaatsen te verplichten. Er wordt uitgegaan van een prioriteit voor een aantal kruispunten, in eerste instantie op aanvraag en zones met veel lawaai door autoverkeer. Dat betekent niet dat alles moet gebeuren binnen een bepaalde en zo kort mogelijke tijdspanne. Ze erkent dat de formulering allicht beter kon.

De *voorzitter* geeft nog mee dat het Belgian Disability Forum op 25 februari 2014 zijn alternatief verslag aan het parlement heeft overhandigd dat het ook zal overmaken aan het Expertencomit  van het VN-verdrag inzake de rechten van de personen met een handicap. Het verslag vormt een reactie op het officiële rapport dat de federale overheid in samenwerking met de gewesten heeft opgesteld over de toepassing van het vermelde VN-verdrag.

De heer *Bart Van Malderen* stelt dat het niet ongebruikelijk is dat aan het einde van een legislatuur een aantal signalen worden meegegeven aan de regering of dat er aandacht gevraagd wordt voor een problematiek. De mate waarin dat aandacht krijgt, versterkt de oproep aan de volgende regeringsploeg.

Het voorstel van resolutie klaagt niet aan dat er niets zou zijn gebeurd tijdens de lopende legislatuur, maar stelt wel dat er te langzaam vooruitgang is, bijvoorbeeld in het plaatsen van rateltickers. Er wordt niets onredelijks gevraagd, oppert het lid, maar wel dat men het tempo wat opkrikt.

Op de vraag wat er na de staatshervorming wel kan wat vooralsnog niet kon, antwoordt hij dat het mogelijk wordt een aantal zaken reglementair meer te integreren, terwijl men voorlopig nog vooral faciliterend moet werken. De indieners hebben ervoor geopteerd dat alles niet op te lijsten om het voorstel van resolutie bondig te houden en geen voorafname te doen op mogelijke debatten.

Sensibiliseren is broodnodig, repliceert de heer Van Malderen aan mevrouw Van den Eynde. Zo kennen heel wat mensen de regelgeving niet die, wat blindengeleidehonden betreft, stelt dat toegankelijkheid niet in vraag kan worden gesteld. Het gaat erom dergelijke zaken onder de aandacht te brengen om zo ook conflicten te vermijden.

3. Stemming

Mevrouw *Karin Brouwers* stelt dat op het voorstel van resolutie door de indieners nog een amendement werd ingediend (*Parl. St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2456/2) dat ertoe strekt in het laatste streepje punt 5  te schrappen. Dit laatste punt is immers overbodig want het ligt volledig vervat in punt 4  dat er een herwerking van vormt. Het amendement wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen.

Het aldus geamendeerde voorstel van resolutie van de heer Bart Van Malderen, de dames Vera Jans en Helga Stevens, de heer Jan Roegiers en de dames Karin Brouwers, Lies Jans en Katrien Schryvers betreffende een toegankelijke mobiliteit voor blinden en slechtzienden (*Parl. St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2456/1) wordt vervolgens unaniem aangenomen met 11 stemmen.

Jan PEUMANS,
voorzitter

Caroline BASTIAENS,
verslaggever

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de beleidsnota's en de beleidsbrieven van de ministers van Welzijn, Mobiliteit en Gelijke Kansen;
 - 2° het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap;
 - 3° de diverse debatten, hoorzittingen en parlementaire vragen in het Vlaams Parlement;
- overwegende dat:
 - 1° onze medeburgers met een visuele handicap het plezier moeten kunnen behouden of herontdekken om buiten te komen en volwaardig deel te nemen aan het sociale, economische en culturele leven;
 - 2° de hieronder voorgestelde maatregelen ook in algemene zin bijdragen aan een betere toegankelijkheid voor senioren, personen met een fysieke en/of mentale handicap;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° om een proactief beleid te voeren waarin inrichtingsprincipes opgenomen worden die maximaal rekening houden met personen met een visuele handicap, opgesteld in overleg met de organisaties die personen met een handicap vertegenwoordigen;
 - 2° alles in het werk te stellen om lokale besturen te informeren en te sensibiliseren om indien voetpaden aangepast, beheerd of onderhouden worden, het comfort en de veiligheid ervan te optimaliseren en rekening te houden met de installatie van reclameborden, terrassen van cafés of restaurants en winketalages;
 - 3° blindendrukknoppen en geluidsbakens te installeren aan alle oversteekplaatsen, met prioriteit voor kruispunten op aanvraag en zones met lawaaierig autoverkeer;
 - 4° gemengde stroken voor voetgangers en fietsers op plaatsen die veel gefrequenteerd worden door blinden en slechtzienden, af te bakenen, binnen de mogelijkheden, met een opvallend en tastbaar verschil in de wegbekleding zoals een tint- of textuurverschil in het bestratingsmateriaal of de keuze van een ander legverband of tegels die specifiek voor die doelgroepen ontworpen worden zoals beschreven in het Vademecum Fietsvoorzieningen;
 - 5° gesproken aankondiging van haltes in de voertuigen van De Lijn uit te breiden, rekening houdend met de bestaande uitbreidings- en vervangingsprogramma's. Alle informatiebronnen van De Lijn, digitaal of gedrukt, zo veel als praktisch mogelijk is, toegankelijk te maken voor personen met een visuele handicap en ook de chauffeurs te sensibiliseren voor de verschillende soorten problematiek waarmee een persoon met een handicap te kampen heeft. Uiteraard moet daarbij ook altijd rekening gehouden worden met maatregelen ter bevordering van de toegankelijkheid voor personen met een auditieve handicap: het ene mag niet ten koste van het andere gaan;
 - 6° een sensibiliserend beleid te voeren met betrekking tot de aanwezigheid van blinden en slechtzienden in de openbare ruimte en de problematiek ten aanzien van de verschillende vervoersmodi en -gebruikers;
 - 7° versterkt in te zetten op een leeftijdsafhankelijk hulpmiddelenbeleid;
 - 8° de gebruikersorganisaties zoals bijvoorbeeld de Brailleliga te blijven erkennen in hun rol als ondersteunende organisatie.